

І гужому наукається,
І сого не цуряється...
Т. ШВЕДЧЕНКО

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

Редакция і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
YHC: HEnderson 5-8740
New York's Telephone:
BARclay 7-4125

РІК LXVII Ч. 245. ДЖЕРСІ СІТІ: НЬО ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 23-го ГРУДНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY AND NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 23, 1960 No. 245. VOL. LXVII.

КЕННЕДІ ПРОГОЛОШУЄ ДАЛЬШІ НОМІНАЦІЇ, НАРАДЖУЄТЬСЯ В СПРАВІ БЮДЖЕТУ

Палм-Біч, Флорида. — Новозапропонований президент Джон Ф. Кеннеді 21-го грудня повідомив про номінації на заступника секретаря оборони 54-річного юніверситетського правника Роселла Л. Гланта, який в роках 1951-52 за урядів Трумана був підсекретарем летиства. Гланта, що того самого дня кофериував із новоназначеним секретарем оборони Робертом МакНамаром. Сенатор Кеннеді заявив на пресовій конференції, що він пропонує відповідальне становище в департаменті оборони колишньому губернатору з Міссісіппі Джеймсу Н. Колеманові, але він відмовився, кажучи, що його присутність є потрібна в сенаті. Кеннеді нараджувався з головними фінансовими і економічними радниками в справі бюджету на 1962-й фінансовий рік. На цих нарадах обговорювали справу збільшення числа безробітних і зменшення податкових впливів, бо вислідом цього немає певних виходів на те, щоб можна було втримати збалансований бюджет. В цих нарадах брали участь новоназначений секретар скарбу Даглас Діллон, призначений на директор бюджетного бюро Деніел Е. Белл і Кеннедіові радники Теодор Соренсен,

В Різдвяному зверненні Президент називає воєнів ЗДА „оборонцями миру“

Вашингтон. — В своєму останньому Різдвяному зверненні президент Айсенгавер, як головний командант збройних сил, називає американських воєнів „оборонцями миру“, які складають жертви тому, що „тепер мир є безумовно найбільшою konieczністю“. В своєму зверненні Президент заявив, що і пані Айсенгавер придиждується до його слів подяки і різдвяних побажань всьому найкращому та щасливому Нового року. „Нехай все Бог благословить“, — закінчив Президент своє звернення до збройних сил ЗДА вдома і за кордоном. Президентове звернення буде передавати на Святий вечір і Різдво через військову радіову станцію. Президент заявив, що „світ живе у віщі жорстоких і агресивних провідників, подібних до тих, які були в римському світі за народження Христа“. Президент казав, що всі американці повинні бути готові до жертви, якщо цього буде треба, подібно як складають жертви американські воєники, яким належить віддати честь за захист Америки.

Айсенгавер не є вдоволений з Діллона, який прийняв номінацію Кеннеді

Вашингтон. — Інформатори з Білого Дому заявляють, що президент Айсенгавер доряджував підсекретареві в державному департаменті Дагласу Діллону тільки тоді приймати пост секретаря скарбу в кабінеті Кеннеді, коли він запевняв, що Діллон зможе продовжувати теперішню фінансову політику. Президент Айсенгавер і віцепрезидент Ніксон акцитували на те, що демократичний уряд Кеннеді не зможе вести догорову фінансову політику, якщо схоче здійснити свої виборчі обіцянки, тому найкраще для Діллона було б не прийняти пропонуваного йому становища. Діллон заявив Айсенгаверові, що президент — елект обіцяв йому, однією з пропозицій, якими йому у виконанні обіцяв секретаря скарбу. Айсенгавер і Ніксон заявили, що Діллон, що вони не мають нічого проти. Діллон вів участь в кабінеті, який він уважав, що це є в інтересі ЗДА, і якщо є надія на те, що можна буде продовжувати теперішню фінансову політику, яка утруднювала кредити не допускала до інфляції валюти. Економічні і фінансові радники Кеннеді рекомендували дешеві кредити, тому немає виходів, щоб Діллон міг продовжувати ту політику, яку тепер веде секретар скарбу Роберт Айсенгавер.

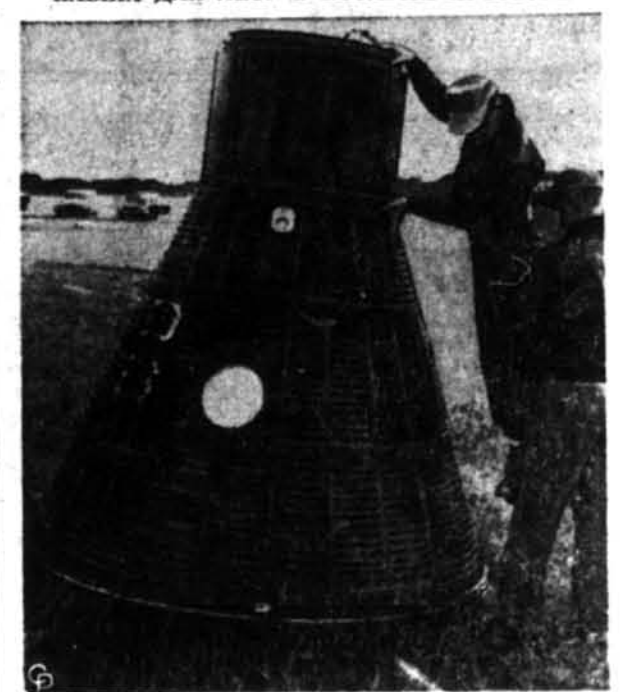
Сенатор Мортон признав вибір Кеннеді на президента ЗДА

Вашингтон. — Голова республіканського крайового комітету сенатор Трестон Б. Мортон заявив 20-го березня, що він приймає акцію за перерахування голосів в окремих виборчих районах (Іллінойс, Техас, Гавая), бо колегія електорів 19-го грудня закінчила свої функції, вибравши на президента сенатора Джона Ф. Кеннеді більшістю 300 голосів з 537. 20-го грудня сен. Мортон признав рішення електорів за слушне і припинив догадатися далі щодо обрахунок виборчих вислідів. Сам Ніксон не брав участі в цій акції, і зараз після виборів поградулював Кеннеді в його перемозі. Сен. Мортон заявив, що він на всьому 1961-го року зрештує за перерахування голосів в окремих виборчих районах (Іллінойс, Техас, Гавая), бо колегія електорів 19-го грудня закінчила свої функції, вибравши на президента сенатора Джона Ф. Кеннеді більшістю 300 голосів з 537. 20-го грудня сен. Мортон признав рішення електорів за слушне і припинив догадатися далі щодо обрахунок виборчих вислідів. Сам Ніксон не брав участі в цій акції, і зараз після виборів поградулював Кеннеді в його перемозі.

Передбачають лагідну зиму

Нью-Йорк. — Хоч великі морози і снігові навівали були частину американських степів, спричинивши катастрофу, в якій загинули сотки людей, то метеоролог щоденника „Дейлі Ньюс“ в Нью-Йорку Генрі Вебер має відвагу передбачати, що цюгорища зими, яка почалася о год 3.27 по полудні 21-го грудня, буде досить лагідна. Холодне повітря має тривати до кінця грудня, але від перших днів січня температура злізатиме і такою залишиться аж до половини лютого. Від половини лютого до половини березня знов буде холодно, але пізніше вже не буде признак зимы. Вебер стверджує, що минала осінь пересічно була на 0,7 ступня тепліша, як нормально повинно бути. Дошві було аж 13.75 дюйма, майже на чотири цілі більше від пересічних нормальних опадів. Але треба додати, що передбачення Вебера є тільки передбаченнями, бо, покищо немає ще способу передбачати погоду на кілька місяців наперед.

КАБІНА ДЛЯ ЛЕТУ В КОСМІЧНІ ПРОСТОРИ

Капітан Аллен Деніел і лейтенант Вейн Кунс оглядають кабину, що її вивели в рямці Проксими Меркурія з допомогою ракети Редстон на відстань 235 миль над Атлантичний океан і потім виландували успішно з допомогою гелікоптера Корпусу морської піхоти. В такій кабіні мав би відбутися лет астронавітів у космічні простори.

Англія не кваліфікується до нової конференції на вершинах

Лондон. — Англіський прем'єр Геролд Менкеллен признав в дебаті над англійською закордонною політикою в палаті громад, що справа нової конференції „на вершинах“ вирине в його перший розмови з новим американським президентом. Він заявив, що в відповіді на інтерв'ю соціалістичного посла Вудроу Вальта, бо англійські соціалісти все ще вірять, що мир можна досягти через розмови з Хрущовим. Прем'єр Менкеллен звернув увагу на нову соціалістичну, що він говорив про Совєти, але „забув“ про Францію, яка є разом з ЗДА й Англією відповідальною за дальшу правну державу до Німеччини й Берліну. Цей зворот Менкеллена коментатори вважають за підтвердження остраху, що його висловлює на конференції міністрів НАТО в Парижі державний секретар Гертер, що найбільшими турботами в найближчій будучині буде комуністичний наступ на Західний Берлін і Лос. Однак, подаючи цю вістку, американські коментатори одночасно твердять, що англійський прем'єр ставить тепер до ідеї конференції „на вершинах“ куди холодніше і з більшою резервою, як тому два роки, після свого повороту з Москви. Вплинули на це — читавмо — такі причини: 1) крах останньої такої конференції, 2) радикальніше суспільство СССР ставиться ново до англійського міністра закордонних справ лорда Гома і 3) наближення Англії до континентальної Західної Європи в НАТО та в економіці. Тому, читавмо в коментарях, однаково Англія, як Америка будуть ставитись до нових залицянок Хрущова щодо конференції „на вершинах“ — холодно і стримано.

Зростає небезпека перетворення Ляосу в нову Корею

Вісцян. — Совєти й комуністичний Китай не припиняють активної військової допомоги комуністичним партизанам в Ляосі. Американські фотографували совєтський літак типу „Ляошан-14“, як він склав відступаючим військам „Конта Ле зброю й амуницію. Ці війська, витиснені з столиці Ляосу Вісцян, відступили по одному до шляху, що веде на північ і на той шлях совєтський літак скидав постачання. Але це небезпечнішою ознакою є безумовна комуністична пропаганда в Північному В'єтнамі. В Москві і Пекіні проти Америки, яка вні зброю й амуницію в Ляосі привертала пильність своїх ставленників. Пригадують, що тої са- мої тактики трималися комуністи, коли вони приготували напад на Південну Корею, виправдовуючи його потребою нібито поспішити „я поміч корейському народові проти американських агресорів“. Постацання зброї комуністами почалося ще за „неутралиного“ уряду Сувангун Фуми та продовжувалося після його втечі до Камбоджі. В американській пресі появився здогад, що події в Ляосі розвиваються так швидко, що ще теперішній адміністрація Д. Л. Айсенгавера буде примушена прийняти рішення про збройну протидію комуністичній агресії. В тому випадку на території Ляосу як у Кореї, зударяться би великі держави, а потім би найбільше місцевий край і наріл.

Король Савді Арабії відсунув від влади свого брата прем'єра

Лондон. — Король Савді Арабії Салд позбавив прем'єрства свого брата, наступника престолу Фейсала, і сам перейняв те становище. Формально проголошено, що король прийняв димісію князя Фейсала, але закордонні обсерватори в Савді Арабії не мають сумніву, що ця зміна прийшла внаслідок затяжності конфлікту, що був між двома братами. Король Савді, що має 58 років, передав в березні 1958 року фактичну владу своєму молодшому на два роки братові Фейсалові, при чому Фейсал став прем'єром, міністром закордонних справ, військових і фінансів. В Савді Арабії існує система абсолютної монархії. Одною з головних політичних причин розбіжностей між двома братами була будівля — то нехоті короля Савда признали президента 3-їдинної Арабської Республіки Гамаль Абдель Нассера лідером усіх арабів. Також фінансово — фінансові реформи, що їх переводив Фейсал, будучи — то не подобався королю. Тому він подбав за підтримку від ковічних племен свого пустинного, але багатого на нафту королівства й відсунув свого брата від влади в безкровному перевороті.

Ірландський генерал став командантом військ ОН в Конго

Об'єднані Нації. — Ген. Сім МекКови, шеф штабу ірландської армії, став головним командантом 20.000 різнонаціональної армії Об'єднаних Націй в Конго — офіційно повідомив генеральний секретар ОН Даг Гаммершильд членів Об'єднаних Націй в останньому дії першої частини сесії ОН, яка у вівторок 21 ч. м. роз'їхалася на ферію 7 березня 1961. Ген. МекКови прийшов на місце шведського генерала Карла Карльсона фон Горна, який був командантом військ ОН на ізраїльсько-арабському пограбниччі. Ген. Горн буди-то не хотів бути довшою на тому становищі через своє погане здоров'я, але також тому, що він знаходився під обстрілом ризики з боку Совєтів і їх африканських полентачів, які хотіли, щоб військо ОН активно підтримувало владу першого прем'єра Конга Патріса Лумумби. Генеральна Асамблея вирішила, що всі члени ОН зобов'язані платити свої пайки до ухвалення на \$60 мільйонів бюджету місій Об'єднаних Націй в Конго, проте Совєти і Югославія негідно заявили, що вони цілком не підчиняться і ані цента на ту цілі не дадуть.

Канадський уряд підтримує свої фірми в конкуренції з закордонними

Оттава. — Міністер фінансів Доналд Флемінг пропонує додатковий бюджет, в якому з змагання уряду підтримати економіку Канади. В бюджеті з податкових привілеїв для канадських фірм, щоб дати їм спроможність успішно конкурувати з закордонними фірмами, які мають свої філії в Канаді. Предложений бюджет є дефіцитний. Він вносить \$5.980.000.000, а дефіцит у фінансовому році, що закінчиться 31-го березня 1961-го року, передбачений є на \$286 мільйонів. В бюджетному проєкті на весні цього року Флемінг передбачив бюджетову надвишку у висоті \$12 мільйонів, але податкові впливи були менші внаслідок впливів господарської згинки, і тому замість надвишки вистав дефіцит. Ці чужі фірми в Канаді, власники яких не є поцікавлені мешканцями Канади, платитимуть окремий прибутковий податок.

ЗАПОВІДАЮТЬ МОЖЛИ- ВІСТЬ ТОРГОВЕЛЬНОГО ДОГОВОРУ МІЖ ДВОМА НІМЕЧЧИНАМИ

Берлін. — Згідно із повідомленням з достовірних джерел, найближчим часом має бути підписаний торговельний договір між Західною і Східною Німеччинами. Конференція представників обидвох німецьких республік в справі підписання цього договору відбулася в ранніх годинах в середу 21 грудня і фінальну зустріч для обговорення технічних справ визначено на вечір цього ж дня. Представник західнонімецького уряду Фелікс фон Екгардт заявив в Бонні, що договір буде підписаний ще до Різдва цього року, значить до 24 грудня 1960 року. Договір, який має бути ратифікований ще урядом Східної і Західної Німеччини, передбачає низку взаємних концесій. Зокрема Західна Німеччина не настоє на формальному скасуванні встановлених східнонімецькими комуністами обмежень в доїзді із Західного до Східного Берліну і готова прийняти заповнення Східнонімецького уряду, що в майбутньому ці обмеження не будуть практично стосовані. З другого боку, східнонімецькі комуністи мали запропонувати різні полегшення для ввозу західнонімецьких товарів до Берліну і до Берліну. Останнім часом проблеми торгівлі між обидвома німецькими республіками відігравали важливу роль в совєтських намісках посилювати холодну війну проти Західної Німеччини. Нікіта Хрущов, як прем'єр Совєтського Союзу виступив був із вимогою, щоб західні держави закінчили стан окупації в Берліні і зробили його адемілітаризованим війсьним містом. Західні держави відкинули цю вимогу, заявляючи, що теперішній стан мусить бути збережений, поки не буде вирішене майбутнє становище цілої Німеччини. Остання фаза комуністичної кампанії проти „окупації“ Західного Берліну західними великодержавами почалася була з кінцем серпня д.р. Східнонімецькі комуністи встановили тоді були низку комуністичних обмежень для громадян Західної Німеччини в їхньому переїзді через східнонімецьку територію і почали вимагати спеціальних дозволів для в'їзду західних ініцій до Східного Берліну. Відповідаючи на ці обмеження, Західна Німеччина ухвалила торговельний договір із Східною Німеччиною, речення якого кінчалася 31 грудня д.р. і згідно з поставами якого торговельний рух між обидвома республіками досяг у 1960 році суми 300 мільйонів доларів. Скасування цього договору було важким економічним ударом для Східної Німеччини і тому теж східнонімецький комуністичний уряд звернувся до Бонну з пропозицією встановити новий договір, обіцяючи не стосуватися у практиці транспортних і комунікаційних обмежень.

Франція планує репресії проти Марокка

Париж. — Французький уряд призначується над відповідними заходами проти Марокка, який у своїй підтримці алжирських партизанів та ворожих виступах проти Франції дійшов вже так далеко, що перепускає через свою територію комуністичну зброю для алжирців. Французького посла в Рабаті Роже Селду, відкликано для консультацій до Парижу. Він має вернутись з кінцем тижня до столиці Марокка. Франція не може зривати дипломатичні зв'язки з Марокко з уваги на своїх 200.000 громадян на території Марокка. Ненормальна ситуація полягає в тому, що коло 20.000 французьких техніків і фахівців, запрошених марокканським урядом, як працюючих в Марокко ще від часів тамошньої французької влади, помагає втримувати на ходу марокканські залізничні електростанції й інші заклади публічної користі. Французький уряд думає, як не відкрити всіх їх до Франції, що проте викликає нову проблему — як їх затримувати. Зворот Марокка, що завжди орієнтувався на Захід, в сторону комуністів, це важкий удар для Франції і цілого Заходу, зокрема для ЗДА, що мають там свої бази.

В Конго стараються ізолювати прихильників Лумумби

Леопольдів. — Центральні власті під проводом президента Касавубу і шефа когнітської армії полк. Мобуту організували блокаду провінції Орієнталь, яка стала центром руху прихильників Лумумби. Перевано всьому комуністичному руху в Конго на відтинку, що проходить поперек ту провінцію, та заборонено до всіх провінцій і столиці Стебейлів всієї цивільної й торговельної лети. В провінції Орієнталь прихильники Лумумби, які сформували протикомуністичний уряд, розпоряджують 6.000 воїками. Вони вже дістали і мабуть ділять достатню летиування шляхом зброю від Совєтів. Касавубу і Мобуту роз'їдуть тепер по всіх столичних когнітських автономних провінціях. На 15 лютого 1961 р. заповідано у столиці провінції Катанга Елізабетіні конференції круглого стола — всіх найвидатніших когнітських різнопартийних лідерів та представників всіх когнітських провінцій, із яких деякі проголосили відірвання від держави й власну „самостійність“, чим збільшили когнітський хаос.

У СВІТІ

● Етіопський монарх Гаїле Селассіе заявив, що остання італійська революція проти його режиму не вплине на зміну його державної політики. Він відбув пресову конференцію у своєму палаці в Аддіс Абебі. Він просив понад 50 закордонних кореспондентів, які розпитували його про подробиці недавнього перевороту.

● В західно-африканській Гвінії арештовано понад 30 провідників опозиційної до президента Гаїме Нкрума партії „Кама Нкрума“ правлять по диктаторськи з амбіціями на всьому африканському лідері. В Аккрі, столиці Гвіні, і інших тамошніх місцевостях — стоять пам'ятники в честь Нкрума та висять його портрети. Він проповідь там свій „культ особи“ цілком за зразками Сталіна. Тому й задіявся на Совєти і підтримує Лумумбу.

● Новий прем'єр Ляосу Кун Ум, хоч має прохадію орієнтації, проте заявив, що його уряд не зріє дипломатичних зв'язків з Совєтами. СССР — моваля — є членом Об'єднаних Націй, а його амбасадор акредитований при королі Ляосу, тому „нічого похищо в цій справі не можна відати“.

В АМЕРИЦІ

● Президент Айсенгавер в п'ятницю 23-го грудня перед Білим домом завітати крайову аліанку і при тому виступити промовою. Президент із родиною відзначатиме Різдво в Білому Домі. Артур Віско подарував президентові 48-футового ідида і галю „навісних устрій“ з американських вод.

● Королівський Банк Канади мав чистих прибутків в році, що закінчився 30-го листопада 1960 на \$19.503.702, і дивиденда від одного уділу виносидла \$3.04. В минулому році прибуток цього банку виносидла \$17.119.140, а дивиденда від одного уділу — \$2.83.

● Секретар флоту Вілліам В. Франке відідав в бруклінському шпиталі-тис робітників, які були побирані або полегчені під час пожежі літаконосця „Констелляція“. Деякі робітники оповідали секретареві флоту, як вони чудом врятувалися з горючого літаконосця, на якому загинули 49 осіб, а 100 робітників були побирані й полегчені.

● 20-го грудня новоназначений державний секретар Дін Ракс відідав у Вашингтоні секретаря Крістіана А. Гертера, з яким обговорювали справу переїзду в Конго в дні 20-го грудня урядовий авіалайнер під час другого відлітку. Гертер інформувал свого на-

● Президент Айсенгавер в п'ятницю 23-го грудня перед Білим домом завітати крайову аліанку і при тому виступити промовою. Президент із родиною відзначатиме Різдво в Білому Домі. Артур Віско подарував президентові 48-футового ідида і галю „навісних устрій“ з американських вод.

● Королівський Банк Канади мав чистих прибутків в році, що закінчився 30-го листопада 1960 на \$19.503.702, і дивиденда від одного уділу виносидла \$3.04. В минулому році прибуток цього банку виносидла \$17.119.140, а дивиденда від одного уділу — \$2.83.

● Секретар флоту Вілліам В. Франке відідав в бруклінському шпиталі-тис робітників, які були побирані або полегчені під час пожежі літаконосця „Констелляція“. Деякі робітники оповідали секретареві флоту, як вони чудом врятувалися з горючого літаконосця, на якому загинули 49 осіб, а 100 робітників були побирані й полегчені.

● 20-го грудня новоназначений державний секретар Дін Ракс відідав у Вашингтоні секретаря Крістіана А. Гертера, з яким обговорювали справу переїзду в Конго в дні 20-го грудня урядовий авіалайнер під час другого відлітку. Гертер інформувал свого на-

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1963

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918

Address: SVOBODA, P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Без жалю і сліду

Перша частина 15-ї звичайної сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, яка почалася 20-го вересня ц. р. і скінчилася у минулий вівторок, 20-го грудня, не принесла елементами цієї напівщастя сучасній міжнародній установі. Розпочалася вона під знаком з'їзду більшості і меншості комуністичних вождів з різних частин світу, які погналися до Нью-Йорку на заклик Нікіти Хрущова, що хотів мати відповідну аудиторію для своїх пропагандистських виступів. Відомо, що ці його циркові виступи дійшли до шийного після промов канадського прем'єра Діфенбейкера і філіппінського сенатора Сумалонга, які наступили на найбільшій совєтській нараді, що ним є проблема повстання Московського народу. В атмосфері кількохгодинних промов, авантюри, закулісних рад, інтриг і зазіхань Хрущовим та його малечками Фіделем Кастром, Кааме Нкрумагом і іншими, не було взагалі місця для ділових нарад. І тому цього 14-го жовтня ц. р., після від'їзду Хрущова і його сателітів та підбродів, між котрими своєю промовою в Генеральній Асамблеї опоганив себе й Україну і „наш“ Микола Подгорний, можна було подумати над вичерпуванням денного порядку, зложеного з 87-ох точок.

Прийняття 15-х нових держав до членського складу Об'єднаних Націй, в тому числі тільки однієї з-поза Африки (Кипр), страшенно ускладнило відносини в ООН. Збільшилось не тільки число промовців на Генеральній Асамблеї та її двох Політичних Комісій, але й скількість „нейтральних“, що йшли на поводи Совєтів. Все ж, вони не підтримали Хрущова в його одвертій капканній протигенеральної секретаря ООН Дага Гаммершльда. Але ця кампанія продовжувалась аж до кінця. Вперше цілком ясно виявилась совєтська тенденція — або підкорити собі Об'єднані Нації та перетворити їх в інструмент власної політики, або розвинути цю установу. На Раді Безпеки Совєти згодилися своє 91-ше „вето“, проти прийняття Мавританії, та спротивились поширенню членства Ради Безпеки і Соціально-економічної Ради, хоч членство ООН зросло до 99. З великих ділових справ прийнято тільки такі постанови, які не матимуть ніякого практичного значення, як, наприклад, у справі усамоствінення азійсько-африканських колоній, з промовчанням колоній совєтських, та у справі усамоствінення Аляски. Вислід наради у справі Конга, що тожлялась на спеціальній сесії Генеральної Асамблеї напередодні звичайної, і це раз на Раді Безпеки та впродовж останніх двох сесій знову на пленарному засіданні, був найбільш характеристичний для відносин і практичних можливостей Об'єднаних Націй в 15-му році їх існування: не можна було взагалі перенести будувати резолюцію.

В сільній кулі зайшла справа міжнародного роззброєння, що прийнята формальна резолюція ні на крок не посуває її вперед. Було ясно, що в цій та в інших кардинальних справах, як ось проблема з'єднання Німеччини, якої навіть не включено на порядок сесії, Москва й західні держави чекують, поки обидві уряди дадуть новий американський президент. Від того, чи буде продовжуватись холодна війна в останній годині форм, чи позитивна відповідь відер з'явиться якимось апокаліптичним „духом“, залежить, чи в другій частині сесії, яка почнеться 7-го березня наступного, 1961-го року, будуть розглядати такі справи, як Мадяризм у Тибеті, голодомор „У-2“ та „РБ-47“, „голодоморів Совєтами. Переварено цю сесію головно з уваги на зміну уряду в ЗДА. Рішення про відновлення сесії цього 7-го березня прийшло проти планів Хрущова, який хотів, щоб з весною 1961-го року з'явилась нова „вершинна“ надзвичайна сесія Генеральної Асамблеї виключно для справ роззброєння, наче б 99 президентів і прем'єрів могли краще розв'язати її, як вузлий круг факцій із кількох велико-

Микола Подгорний, який хотів, щоб з весною 1961-го року з'явилась нова „вершинна“ надзвичайна сесія Генеральної Асамблеї виключно для справ роззброєння, наче б 99 президентів і прем'єрів могли краще розв'язати її, як вузлий круг факцій із кількох велико-

держав. Але ось читасмо, що Хрущов хоче „присутувати“ до того нового рішення і — приїхати знову до Нью-Йорку в квітні 1961-го року задля нової скандальстики.

Після закінчення цієї першої частини сесії ООН, не залишивши по собі ні сліду ні жалю.

Пропаганда з бюджетом

В кожній нормальній державі світу кожнорічний щорічний бюджет, рахунок передбачених прибутків і видатків держави в якійсь році, базується виключно на можливих реальних чи зближених до реальних числах і цифрах.

Розуміння державного бюджету в Совєтському Союзі має дещо більше спільного із західним поняттям цього слова. Як і всі інші свої заходи й акції, Совєти трактують бюджет в першій мірі, як пропагандистський засіб, спрямований, з одного боку, на досягнення різних пропагандистських цілей, а з другого боку на заохочування розмірів і замісту асигнувань на розвиток різних діяльностей державного життя.

З того погляду цілком недопустиме порівняння совєтського бюджету із бюджетом великих західних держав, таких, як наприклад, ЗДА чи Англія. Така господарська діяльність в Совєтському Союзі, як зародке господарство, що охоплює тяжку індустрію, будівельну, легку і харчову промисловість, сільське господарство, транспорт та інше, фінансування яких в СССР вноситься майже повністю всього бюджету — в 1960 році 328,487,968,000 рублів на всіх 745,808,593,000 рублів загальної суми витрат у прийнятному для 30-го жовтня 1959 року бюджеті, — не охоплює майже цілком у бюджеті ЗДА, бо вона належить до приватної ініціативи. Так само стоїть справа з другою величезною совєтською діяльністю — суспільно-культурними цілями — які охоплюють усе шкільництво, науково-дослідницькі установи, бібліотеки, клуби, театри, преси, радіо, телебачення, шпиталі і санаторії та інше, і на які совєтська держава мала асигнувати в 1960 р. на цілу одну третю бюджету — 247,782,162,000 рублів на всю загальну суму витрат у минулому році бюджеті. Усі ці названі суспільно-культурні діяльності у ЗДА, як відомо, не входять в систему державного життя, але знову ж діяльностями приватної чи громадської ініціативи, що й західні держави цю найбільше підтримують своїми дотациями.

В бюджеті Совєтського Союзу на 1961 рік, запропонованому на цій сесії Верховної Ради СССР 20-го грудня ц. р., совєтський міністр фінансів Василь Гарбузов виступив із революцією, що видати на оборону Совєтського Союзу будуть відкрито зредукують, що мало б, бачило, доказувати, миролюбність совєтської політики. Так, видати на оборону СССР в 1961 р. мали б виділити, згідно з новим бюджетом, 9,255,000,000 нових рублів або 11,9% цілої бюджетної суми витрат, аніж на 1,1% менше, як в 1960 році, коли ці видатки вносили 96,121,000,000 рублів, значить, 13% усього суми витрат. Всю облогу і заборону цих чисто пропагандистських реверсій про сповидну редукцію видатків на мілітарні цілі виявляють красномовно даліше реверсії цього ж Гарбузова, а яких він стверджує, що видати на „наукові цілі“, які в СССР охоплюють таку цілком військову діяльність, як будівництво далекосяжних ракет, будуть збільшені на 4,5 білйонів, аніж на 15% більше від минулої суми, і що видатки на розбудову важкої індустрії будуть збільшені на 9,5% у порівнянні до минулого року.

Вже самі тільки ці останні приклади доводять, що про ніяку редукцію совєтських зброєних і витрат на мілітарні цілі не може бути й мови, а навпаки, що Совєти докладають усіх зусиль, щоб свій мілітарний потенціал збільшити, обдурюючи водночас світ і своє населення фальшивими числами і даними.

Микола Подгорний, який хотів, щоб з весною 1961-го року з'явилась нова „вершинна“ надзвичайна сесія Генеральної Асамблеї виключно для справ роззброєння, наче б 99 президентів і прем'єрів могли краще розв'язати її, як вузлий круг факцій із кількох велико-

ЗАХІД І МОСКОВІЯ

Недавно, на книжковому ринку в Німеччині з'явилася нова праця відомого публіциста Вернера Келлера. Вона має 450 сторінок і зветься: „Ost mit West = Null“ (Схід без Заходу рівняється нулю).

Вернер Келлер здобув собі ім'я в світі книжок „Біблія мала рація“, що вийшла в різних мовах і мала великий успіх. Тепер В. Келлер взявся до іншої теми: прослідити впливи Західної Європи на розвиток Росії.

Треба зазначити, що ця ідея не нова. В 19-ті були в Росії два політичні напрями: „західники“ і „східники“. Перші твердили, що Росія без Західної Європи лишилась б в стані варварства, а слов'янофіли пробували доказувати, що старинне московське царство мало вищі морально-політичні основи і що Захід (гигієний запад!) приніс російському народові тільки згубу.

Ми не можемо в основі погодитися з Вернером, що трактує історію Сходу Європи за штучною схемою „східного руського народу“. Тому він починає історію Росії з Києва, хоч логічно мусить бути кожному дослідникові, що наші Київська Русь це не Московщина. Американський історик Гаме Коу це енергійно підкреслює в своїх працях, коли пише, що Україна - Русь, ніколи не мала розриву з Заходом культурно й політично, а тим часом Московщина, будучи під монгольським пануванням 250 років, збудувала свій режим і побуд на основі Золотої Орди.

Важкий під увагу цю незорієнтованість автора, не дивуюсь читач, коли в книжці Вернера знайде в „одній мішці“ з деспотичними володарями Москви також дід царських князів київських.

Друга методологічна помилка Келлера є в тім, що він Київську державу трактує як напівварварську і не хоче бачити величезних культурних успіхів наших предків від часу прийняття християнства. Всю культурну творчість Київської України - Русь приписує Вернер впливам Візантії! Зовсім не показують Вернер того, що наш Київ в 11-12 віці в культурі своїй стояв вище тодішніх молодих держав — Англії, Німеччини, як калікути вже про скандинавські країни, що це перебували в поганстві. Доречі, В. Келлер відповів старинку легенду про „запрошення варягів“ єдиною „слов'янськими племенами, мова, приходить і падають над нами“. Історичним фактом є, що східні слов'яни (зокрема подіями над Дніпром) мали державне життя до приходу норманів - варягів із Скандинавії. Варязькі воєводи приїжджали перше як найманці, щоб служити для охорони горідових східних слов'ян перед чужими нападками. Пізніше отамани цих варязьких ватаг захопили владу, усуваючи місцевих володарів. Келлер не вміє показати в своїй книжці, як це сталося, що Золотоверхий Київ, центр великої імперії, в 12-13 віці підпав. Це спричинили напади кошових зі Сходу, що невинно руйнували культурну працю нашого народу. А всеж, в цій кілька-столітній боротьбі Україна не залидилась культурно. На це мусів би звернути увагу В. Келлер, коли описує європейцями Московщину за владі царя Пе-

тра І-го на початку 18 віку. Звичайно, московський цар користувався технічними силами західної - європейської народів, але ці впливи переходили через працю українських культурних діячів. Без „учених малоросів“, виконувачів Київської Академії та західних університетів, реформ царя Петра І-го на Московщині пошили б у повітря: вони перекладали наукові і технічні праці із західних мов, були організаторами модерної шкільництва на Московщині (св. Дмитро Ростовський, Туптало), вони творили конституційну державу (Теофан Прокопович), вони реформували церковне життя на Московщині (Стефан Яворський). Цих українців були тоді тисячі на Московщині. Але Вернер усе приписує західно-європейським ученим.

Праця Вернера інформативна в розділах, що описують, як комуністична російська влада створила військову силу з допомогою західних держав і як західні капіталісти (включно з Америкою) обурювали величезні індустріальні підприємства від 1929-го року. Цим способом, шукаючи анімації, західні капіталісти створили небезпеку для цілої світової системи. Во різні совєтські підприємства - фабрики тракторів, танків, літаків - служать імперіалістичній політиці Москви.

В. Келлер подає множество фактів, як совєтські наукові установи перекладають праці з чужих мов і використовують для себе досягнення Заходу, особливо в ділянці технічних наук. За ці переклади чужі і за перекладами творів західних письменників - Москва нічого не платить.

В той час, коли кожне доп'янення західних учених є осягнуте для науковців СССР, інакше, всі технічні відкриття совєтських учених визнають „державною тайною“ і совєтські професори не сміють ділитися своїми здобутками з західними колегами.

В таких обставинах тим сумніше вичити, що Захід - як це знову доказує книжка В. Келлера - продовжує етратувати плутанину щодо історії Московщини, приймаючи за правду створену російськими імперіалістами легенду про „запрошення варягів“ єдиною „слов'янськими племенами, мова, приходить і падають над нами“. Історичним фактом є, що східні слов'яни (зокрема подіями над Дніпром) мали державне життя до приходу норманів - варягів із Скандинавії. Варязькі воєводи приїжджали перше як найманці, щоб служити для охорони горідових східних слов'ян перед чужими нападками. Пізніше отамани цих варязьких ватаг захопили владу, усуваючи місцевих володарів. Келлер не вміє показати в своїй книжці, як це сталося, що Золотоверхий Київ, центр великої імперії, в 12-13 віці підпав. Це спричинили напади кошових зі Сходу, що невинно руйнували культурну працю нашого народу. А всеж, в цій кілька-столітній боротьбі Україна не залидилась культурно. На це мусів би звернути увагу В. Келлер, коли описує європейцями Московщину за владі царя Пе-

МАМО, ЦЕ Я...

Ходять свитані осінні, прозорі,
Кожна росинка зорею сія.
В батьків одвірок
постукаю скоро:

— Маме, це я...

Ось і прийшов я додому,
у гості.

Через бурхливий, швидкий ріучай,
В хату, що ставилася дід на помості,

В теплі обійми твої.

Знаю, єсучасні не раз
в самотині,

Ждала мене з неспокоїнних
стежок.

Може, я слюзя не уперше-то
ніби

Вліснула, наче єрбіла
лапироків.

Знаю, в обиді
не будеш ти, мене.

Що не надого прибув я сюди,
Знову чекатиме дороги на мене,
Знову гукають мене поїзди.

Ходять свитані осінні, прозорі,
Кожна росинка зорею сія.

Рано - уранці прокинувся
скоро.

— Маме, це я...

КУЗЬМА ЖУРБА

Д-р Богдан Галайчук

ЗДА В РОЛІ ВИНУВАТОЇ НЕВІСТНИ

Буенос Айрес, 11-го грудня.

— Як виходить з відгуків американської преси, опісля ЗДА була глибоко потрясена недавньою, телевізійною програмою „Yankees no!“ (Невже можливо, — мовляв, — що на нашому континенті існують такі жакливі люди?). Винуватими за її злидні вважають нас? Що нас так ненавидять? Кожному народові неміло бути ненавидженим; вистане пригадати, як прикро переживали обурювання у антисемітизм, хоч би в зв'язку зі справою Шварцбарта. Зокрема болюче воно мусить бути американцям, які бачили б навіть спасти вєсе світ, поширюючи на нього свій американський стиль життя. Нарід, якому судилося сьогодні відіграти таку відповідальну історичну роль, не може ховати голови в пісок — тому слід погратувувати режисерам телевізійної програми, що зумили викликати настільки сильний психологічний шок, заставляючи обивателя з Мідвесту глянути правді у вічі.

Та нежте та правда як така трагічна? Невже справді латиноамериканці живуть в таких неволемих злиднях, нежте винують сиріт — і нежте мають основу їх винуватити?

Найбільше враження зробили на глядачів житлові умови, бо цей найбільший „догоченний“ показник злиднів, Але, треба додати, доволі умишлений, а саме обумовлений підсумок та життєво культурно народ. Хто, по дорозі з Європи до Південної Америки, має нагоду здивитись тубільну дільницю Дакари, бачив, як мурини живуть в хижках, плетених з мат — і не жальючи на те, вони добре відживлялись, веселі; стіни з плетених вистають у тропічній країні де немає зими. Подібно можна сказати про дільницю Ріо де Жанейро, де мешкає чорна біда. Навіть в Буенос Айресі зима настільки легка, що здорові люди не можуть безпечно провести її в „ранці“, зроблений зі старих скриньок та з пали — що їх бачите в білих дільницях, званих „Вілла Картон“ або „Вілла Мізері“.

З другого боку, різні народи, незалежно від загальної культурної й економічної рівня, мають вищі або нижчі вигоди відносно життєвої культури. Парижське робітництво заробляло куди краще ніж, наприклад, латиноамериканці, але у Львові годі було стрінути таку жакливу брудну робітничу дільницю, як у Парижі з околицями. Сьогодні над тубільцями „Вілла Мізері“ роється від телевізійних антен — бо для їхніх мешканців телевізор більш потрібний, як пристойне житло.

Трудність у тому, що біла людина не може ринитися жити у ранці з пали — а не маючи мешканця, не може одужатися. Даліше подажа дивовижні мешканці заспокоювали політ. Труднощі почалися, як до влади прийшов Перон, який „зміловерився“ над локаторами і заморозивши; наслідок такий, що дешеві чиншові дома не надаються на інвестицію капіталу.

тому їх перестали будувати. Замість дешевих кредитів на одиорондні дома для робітничих і урядничих родин, Пе-

рон згайшов іншу розв'язку: будову електронічних надарм - моноблочів, на яких будувались підприємиці доробилися казочних мастів — але які залишились частинно невиконані до сьогодні. Пішов Перон, прийшла нова орієнтація у соціалістичній політиці. Державний гіпотечний банк дає будівельні кредити — але лише на локсусові мешкання з 2-3 кімнатками для служби. Мешканці для скромних родин як не було так і немає.

В Латинській Америці існує житлова проблема, — і специфічний підхід до цієї проблеми. Наприклад, Перон — патентований „жигор“ і „благодій бідноти“ — збудував найбільше та набагато більше в Латинській Америці літовити Есейта та полувити його зі столицею ато-страдою. Та останні переїзди мальовничі і гарно збудовані околиці, але в одному місці переходить біля ато-стради дільниця, склеєної з бляхи, скриньок, пали. Вистарчив би один більший моноблок, щоб переселити туди жигорів — та Перон знайшов практичнішу розв'язку тієї урбаністичної проблеми: назав збудувати однок ато-стради мур, що заслоняє „Вілла Мізерію“. Венесуельський диктатор не посуває так далеко свої „гуманності“, коли Каракас розбудовувався, наближуючись до ато-стради дільниці, населення тієї останньої мусило переноситися, зі своїми хижками, на більш віддалені терени.

Характерне, що американські глядачі були такі зворушені житловими умовами саме в Каракасі, столиці Венесуели, що завадили нафтовим багатством, різниця з економічного погляду від решти Латинської Америки: на одного мешканця припадає у Венесуелі \$860 річної ренти, в Аргентині — \$370; у Перу лише \$154, цебто на одного венесуельця припадає майже втричі більше ніж на перуанця (\$908), більше ніж на голландця (\$785).

У другій світовій війні Німеччина була домінує збо-бардована, Голландія збо-бардована та частинно зало-лена — а вєтаси німці і голландці мешкають сьогодні розділено. Чому? Во у тих народів досить висока життєва культура і досить волі, щоб заспокоїти вимоги тієї культури, закусуючи рукави.

Того саме браку кольорової частини венесуельського населення — як це з'ясував наші земляки з Каракасу, д-р Стаховський, у низці репортажів. Доїдається в них, що венесуельський уряд (це за диктаторів) не жалувал грошей на будову модерних фарм, але мусів поселювати у них європейських іммігрантів, бо кольорові туземці воліють жити у своїх хижках збудованих з галузей — як ті пуди небесні, що не о-ріють і не сіють...

Можна сказати, що на те немає ради, або можна обивнувати венесуельський уряд, що не знайшов якоїсь ради, якогось способу, щоб дивинути чорну біду, на який культурний, а вслід за тим і економічний рівень — але при чому тут Амери-ка? Чому винуваті у всіх злиднях світу американці? Чому допущаються причини де-монстрації проти Ніксона у венесуельських злиднях — а

„Світлі й вєску“

Свого часу інформовано у „Свободі“ про відновлення діяльності заснованого ко-лес бл. п. Владислава Василе-вича Такачом „Карпато - Русь-кого Історичного Товариства“ з осідком у Пінтсбургу — для кращого пізнання минулого — вітків нашого народу за Карпатами.

В тижневик „Византизм Кетолік Ворлд“ з 20-го листопада ц. р. (ніс - офіційно Пінтсбурзький). Екзархату для вітків византистського ор-яду) подано дальшу з чер-ги вістку про намічений план цього Т-ва, яке в оригіналі носить дивовищу назву „Карпато - Руського Історичного Товариства“. По думці те-перішнього проводу цього Т-ва, першим етапом його реакти-фікації має бути — збирання історичних книг, видані пі-м'ятком у різних мовах світу, що мають відношення до ми-нулого цього „Карпато - русь-кого народу“.

Також сказано, що для а-дептів історії та науки про цю територію нашої безгалицької Батьківщини — являється ко-мичним — подавати відомості, інформувати заінтересованих осіб — про відповідну „карпато - руську“ літературу по різних публічних і наукових бібліотеках цієї країни.

Під кінець подано пінтс-бурзьку адресу цього „історичного товариства“, але й тим разом зовсім анонімно, без подання імен та наукових ступнів, історичного або публіцистичного стажу — теле-рафічних керівників цієї науко-вої установи наших рідних (але чомусь думом далеких) братів. Було б цікаво й до-цільно висвітлювати туди в об-мі відповідну українську лі-тературу, зокрема ж в ан-глійській мові. Адреса цього Товариства:

The Bishop Basil Takach
Carpatho-Rusian Historical
Society, 3528 Forbes Street,
Pittsburgh 13, Pennsylvania.
Кор.

не в комуністичній атітції, що тенденційно спрямувала ресептмент на невластиву адресу?

Щоб оцінити як слід латино-американські злидні, треба шукати іншого показника, що його годі сфальсифікувати, але можна зм'янути, висловити цифрами: це хронічне недо-живлення, яке дається в зна-ки поважний частині населен-ня.

Але з того погляду „Латин-ська Америка“ це широке по-няття, яке годі звести до од-ного спільного знаменника. В Аргентині на голову припадає денно 3,275 калорій — цебто більше ніж у ЗДА (3,250) і мало що менше ніж в Новій Зеландії (3,281). На болівій-ського індіанця з андійської високорини припадає коло — 1,300 калорій — цебто менше від пересічної таких недожи-вних континентів як Азія й Африка (2,200). Правда, арген-тинське їсть забагато м'яса, замало городовий й овочів — відтіла диспропорція між калоріями і вітамінами; прав-да теж, що болівійська статис-тика насуває поважні сумні-ви; але навіть допускаячи поправки, контраст залиша-ється дуже гострим.

Та впродовж деякого часу, за Перона, на внутрішній спо-житті призначувало мінімаль-ну кількість м'яса — щоб втримати експорт, необхідне джерело дева; з одного року пришлося імпортувати шпінат з Канади. Чому? Во Перон неспівбав. Божевілля політичного зовсім зруйнувати аргентинське хліборобство й скотарство — з одного боку обнищуючи цілі, а з другого посилюючи міграцію селян до міст.

Болівійські рукокопи могли б бути краще відновлені, коли б власники копальні, теж болівійці (зокрема славна родина „дипломатичних“ „Заслуження на стор. 3-18“)

з залізничні зубчики, черевки з дерев'яною підпошою і гумовим верхом, а мило, м'я-не, мов цемент, наполовину з піском. „Можна зми мити обличчя, прати білизну, чи-стити каструлі... якщо хо-дять, можна гостити нічи, сократи та інші гострі при-дачки“. Так користуючись за-собом сатиричної гіперболіза-ції, автор в гуморесці „Кол-госпінська кооператива“ вичислює совєтську владу за її неспро-можність дати селянським на-літ потрібні товари, щоденного життє.

з залізничні зубчики, черевки з дерев'яною підпошою і гумовим верхом, а мило, м'я-не, мов цемент, наполовину з піском. „Можна зми мити обличчя, прати білизну, чи-стити каструлі... якщо хо-дять, можна гостити нічи, сократи та інші гострі при-дачки“. Так користуючись за-собом сатиричної гіперболіза-ції, автор в гуморесці „Кол-госпінська кооператива“ вичислює совєтську владу за її неспро-можність дати селянським на-літ потрібні товари, щоденного життє.

з залізничні зубчики, черевки з дерев'яною підпошою і гумовим верхом, а мило, м'я-не, мов цемент, наполовину з піском. „Можна зми мити обличчя, прати білизну, чи-стити каструлі... якщо хо-дять, можна гостити нічи, сократи та інші гострі при-дачки“. Так користуючись за-собом сатиричної гіперболіза-ції, автор в гуморесці „Кол-госпінська кооператива“ вичислює совєтську владу за її неспро-можність дати селянським на-літ потрібні товари, щоденного життє.

з залізничні зубчики, черевки з дерев'яною підпошою і гумовим верхом, а мило, м'я-не, мов цемент, наполовину з піском. „Можна зми мити обличчя, прати білизну, чи-стити каструлі... якщо хо-дять, можна гостити нічи, сократи та інші гострі при-дачки“. Так користуючись за-собом сатиричної гіперболіза-ції, автор в гуморесці „Кол-госпінська кооператива“ вичислює совєтську владу за її неспро-можність дати селянським на-літ потрібні товари, щоденного життє.

Микола ПОНЕДІЛОК

(2)

Цурається свого і соромить-ся навіть рідного імени Сте-пан Галушка („Вертеп“). Він з'явився своїм і прізвище на Стів - Гал.

Типовий образ черстоного е-гоїста і скупаря показав в гуморесці „Доброді „Н“. Го-лодний герой її містер Гринц-Кіаши на єдиному році свого перебування в Америці при-дбав добрий двоповерховий будинок і збирає гроші, щоб купити другий будинок і від-крити в ньому свою власну крамничку. Для Кіаши єди-на мета в житті — це багатен-ня. Він усіма способами у

ПРЕСОВНИ ФОНД „СВОБОДА“ I И ВИДАЊЕ

653 Erie Street, S. E. — MINNEAPOLIS 14, Minn.

